Published and distributed under permit (No. [illegible]), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — Число 244. — Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 19. жовтня, 1921.

VOL. XXIX. — No. 244. — Jersey City, N. J., Wednesday, October 19, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ЗУСИЛЛЯ ЗАПОБІГТИ СТРАЙКОВИ

ВАШІНГТОН, 17. жовтня. — На візванне президента Гардинга так звана публична група Зелізничої Робітничої Ради Злучених Держав відбуває без упину конференції з Комісією Межистейтової Торговлі, шукаючи за якимсь способом покінчення з небезпекою зелізничого страйку.

Конференція сих двох тіл не видала ніякої публичної заяви. За кождим разом, як вона скінчила свою кількагодинну нараду, представники її удавалися на довшу конференцію з президентом Гардингом. Які саме пляни виринули на конференції межистейтової торговлі комісії та публичної групи Зелізничої Ради, не відомо, але припускають, що вони рішили скликати якусь конференцію, на якій моглиби явитися і представники зелізничих підприємств і представники зелізничих юній.

ЮНІЇ ПРО ПОЛАГОДЖЕННЄ СТРАЙКУ.

КЛІВЛЕНД, 17. жовтня. — Президент юнії машиністів на зелізничих льокомотивах, Ворен Стовн, коли його спитали, в який спосіб можнаби зарадити зелізничому страйкови, відповів, що уряд Злучених Держав може дуже легко довести до кінця страйку. Одним способом покінчення страйку являється перебранне усіх американських зелізниць на власність американського уряду, а другим способом примушенне властителів зелізниць відкликати свої нові домагання щодо знижки заплати та запорученнє, що їх не зроблять в будуччині.

На думку Стовна, усі зелізничі юнії стоять за тим, щоби американський уряд мав на власність американські зелізниці. Він не сумнівається, що до сього остаточно мусить дійти. Якби основою непорозуміння межи зелізницями та зелізничими робітниками була ріжниця про висоту робітничої заплати, то тоді можнаби страйк полагодити богато лекше. Однак попри се питанне ще є питанне правил праці, які зелізниці також хочуть зміняти проти робітничого інтересу.

КОЛИ ПОЧНЕТЬСЯ СТРАЙК НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ?

КЛІВЛЕНД, Огайо, 17. жовтня. — Ворен Стовн, президент юнії зелізничих машиністів, видав страйковий приказ до членів юнії про порядок, в якім вони мають починати страйк.

Приказ ділить усі зелізниці на чотири ґрупи ,з тим, що в кождій ґрупі страйк починається в инчім часі, а саме в кождій слідуючій ґрупі що найменче о 24 години пізнійше. Перша ґрупа починає страйк о годині 6-тій рано дня 30. жовтня, друга ґрупа о годині 6-тій дня 1. падолиста, ґрупа трета о годині 6-тій дня 3. падолиста, а ґрупа четверта о годині 6-тій дня 5. падолиста.

Приказ згадує межи инчим про деякі зелізничі робітничі організації в четвертій ґрупі, котрі не віддали більшости голосів за страйком. Стовн заявляє, що до них приказ виходити на страйк не відноситься, і вони можуть страйку не починати, однак він сподіється, що робітники сих організацій вийдуть на страйк з другими.

ПОКІНЧИЛИ СЛІДСТВО НАД КУ-КЛУКС-КЛЕНОМ.

ВАШІНГТОН, 17. жовтня. — Пляноване слідство конґресу над потайною організацією, що називається Ку-Клукс-Клен, покінчилося нині. Комітет палати послів для порядку відбув потайне засіданнє і рішив не кликати більше свідків в тій справі. Комітет правдоподібно предложить повній палаті послів свою опінію в тій справі, опінію, певно противну веденню сього слідства, і палата послів після всякої правдоподібности рішить дальшого слідства не вести.

Перед згаданим засіданнєм відбулося ще одно послуханнє Віліема Симонса, Цісарського Чарівника (предсідателя) Ку-Клукс-Клена. Він ще раз перечив, немовби його організація була звернена проти закона, немовби вона мала на ціли переслідувати Жидів, католиків, або когонебудь другого. Він остро висказувався проти нюйорської ґазети „Верлд'а", що від якогось часу поміщує довші відкриття свого кореспондента про Ку-Клукс-Клен, та проти ґазет Герста, котрі також ведуть кампанію проти сеї організації. Він дуже обурювався на те, що хтось з конґресу назвав його зімлінне підчас слідства кілька днів тому дешевою театральною штукою, обчисленою на приєднанне собі симпатії серед членів переслухуючого комітету.

СПОДІЮТЬСЯ СКОРОГО УХВАЛЕННЯ ЗАКОНА ПРО ЗАГРАНИЧНІ ДОВГИ.

ВАШІНГТОН, 17. жовтня. — Конґрес плянує ухвалити ще сього тижня закон про зворот довгів, затягнених в Америці чужими державами.

В конґресі внесено в тій справі законопроект, на основі котрого ся справа має бути віддана комітетови з 5 іменованих президентом осіб, на котрих чолі має стояти секретар скарбу. За сим законопроектом стоїть уряд, хоч його первісний плян в тій справі був трохи відмінний від сього.

ЗА УДЕРЖАННЄМ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ НАД РЕНОМ.

ВАШІНГТОН, 17. жовтня. — Сенатор Меккінлей, котрий недавно відвідав Европу, заявив в сенаті, що Злучені Держави повинні далі удержувати свою армію над Реном в Німеччині. Сього на його думку вимагають американські інтереси в Европі; се причиниться до удержання рівноваги в Европі, а його кошта повернуться з добрим зиском, як кошта красного підприємства.

ВРАТОВАНІ З РОЗБИТОГО КОРАБЛЯ.

До Ню Йорку приїхав паровий корабель Юлуя, опізнившися в дорозі о цілий день. На покладі його приїхали кромі залоги корабля ще вісмох моряків з другого корабля, трищоглового Мейпелфілда, розбитого бурею не далеко від побережа Флориди.

Моряки паривика розповідали, що недалеко від побережа Флориди вони вїхали в бурливе море. Їхали ним кілька годин, коли зочили на воді вітрильний корабель, сильно киданий бурею на усі боки. Коли підїхали троха близче, моряки зміркували, що корабель зданий на ласку і неласку моря, бо він був сильно потонув у воді, що не підносився за ударом филь, а лежав немічний і позвалявся їм заливати. Вітрил на корабли не було; видно було, що вітрище здер їх, оставивши лише шкаматте. Як Юлуя підїхав ще близче, на корабли показалися сиґнали. На чердаку стояли люди, вимахуючи з усіх сил, кусками старого полотна, щоби звернути на себе увагу моряків на паровику. Капітан паровика казав зараз спустити лодку, але се показалося неможливим через великі филі на морю. Він став обїздити своїм кораблем довкола, щоби найти яке вигідне місце для ратунку, але нічого не міг придумати. Завзявшися однак таки вратувати розбитих моряків, він приказав помпувати оливу на морські филі, щоби в той спосіб успокоїти филі хоч на стільки щоби можна спустити ратункову лодку. Се дійсно по якімсь часі удалося і всіх моряків, капітана „Мейпелфілда" та його вісьмох матрозів, забрано на паровий корабель.

Вони розповідали, що їх вітрильний корабель через 48 годин був зданий на ласку бурі, котра зірвала з нього всі та вітрила і грозила затопленнє, на случай, якби занесла їх на скалисті побережа Флориди. Капітан розбитого корабля казав однак, що на його думку його корабель не потоне мимо бурі, бо він наладований деревом, котре не позволить йому потонути. Якщо буря не занесе його на скали, то його буде можна легко вратувати.

РОЗПРАВА ПРОТИ ПРОПОВІДНИКА ЗА УБИЙСТВО.

Перед судом в Бермінґемі, Алабама, засів на лаві обжалованих методиський провідник Едвин Стівенсон, котрий відповідає за убитте римсько-католицького пароха місцевої церкви, котрого він убив за те, що він дав шлюб його дочці. Обжалований заявляє, що він невинний, бо він божевільний. Перед судовим будинком зібралися величезні товпи народа, домагаючись допущення до салі розправ, щоби послухати сензаційної розправи, але лише частина сеї валяви буде могти дістатися до середини суду. Межи свідками, покликаними до розправи, находиться також Рут Гусман, дочка проповідника, котрої шлюб з Педром Гусманом була властне притокою цілої трагедії, за котру її батько тепер засідає на лаві обжалованих.

ВЛАСТИТЕЛІ ТРАКІВ І АВТОМОБІЛІВ ЛАГОДЯТЬСЯ ДО ЗАРІБКІВ НА СЛУЧАЙ ЗЕЛІЗНИЧОГО СТРАЙКУ.

Щоби заосмотрити місто Ню Йорк та цілий ряд великих міст в його сусідстві в їду, топливо і другі конечні до життя річи на случай зелізничого страйку, нюйорські, джерзіситські та нюарські властителі автомобілів та автомобілевих тягарових возів (троків) збираються до живої праці. В їх організації помагають стейтові та міські власти, як стейтові комішенери фармерства і торговлі, міські уряди здоровля, тощо. Міські власти Ню Йорку оглядаються уже за тим, звідки місто буде побирати свою огородину на случай, як страйк зелізничої служби відотне довіз її з дальших околиць.

Навіть аеропляновий промисл почав мобілізувати свої сили, щоби помогти містам в час страйку. Товариство фабрикантів літаків, вислало до секретаря торговлі Гувера телеґраму, в котрій предкладає йому службу 750 торговельних аеропляиів, які під теперішню пору обслуговують ріжні промислові підприємства Америки. 50 з тих аеропляиів літає коло Ню Йорку, а решта коло других великих міських центрів Злучених Держав. Літак може унести найменче дві особи або відповідну сьому вагу; сильнійші літаки потрафлять унести більше, декотрі навіть 10—12 осіб, і можуть летіти 200 до 800 миль без перерви. Тому товариство фабрикантів літаків висказує надію, що летництво потрафить зробити богато на случай зелізничого страйку.

ВІДКРИТО ФАБРИКУ ВОЄННО-ЩАДНИЧИХ МАРОК.

Нюйорська поліція відкрила банду хитрих обманців, котрі мали на ціли підробляти воєнно-щадничі марки („вор вейвінґ стемпс"). Послідної суботи поліція зробила трус в їх фабрнці і арештувала при тім пятьох людий, з котрих кождий уже брав участь в подібних злочинах і сидів за се у вязниці. Навіть послідний їх плян мав повстати підчас того, як вони відсиджували кару вязниці в Атланті, Джорджія. Всі вони заощадили собі тільки з попередних операцій, що могли вложити в нове підприємство величезні суми гроша. Поліція при арештованню найшла велику скількість підроблених вартісних паперів, машинерію до підроблювання, кліші і т. д.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО МАЄ УСТУПИТИ.

ЛОНДОН, 17. жовтня. — Телеґрама з Парижа доносить, що туди наспіла вістка з Берліна, яка сповіщає, що німецьке правительство д-ра Вірта має уступити завтра.

Причиною уступлення є страта промислової части Горішнього Шлеска і прикре фінансове положенне в цілій Німеччині.

НОВА СЕСІЯ БРИТІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ЛОНДОН, 17. жовтня.—Британський парлямент, якого сесію відложено тому два місяці, збирається на нову сесію завтра, у второк 18. с. м.

Заповідають, що парлямент займеться справою безробіття в Англії і іншими біжучими справами.

Вгадують, що премієр Ллойд Джордж обговорить пляни заходів проти безробітят.

ІРЛЯНДЦІ ЗАМИКАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКІ СКЛЕПИ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 17. жовтня. — Ірляндське республіканське військо увійшло сьогодня до тутешних американських склепів Вулворта і замкнуло їх за продаж товарів, які „шин-фейнери" заборонили (се товари англійського виробу).

В МОСКВІ УБИТО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДОВЦЯ.

ВАРШАВА, столиця Польщі, 17. жовтня. — В Москві убито секретаря польської комісії відшкодовання, яка туди прибула, М. Тронкевича.

ПОЖЕЖА.

В Стронятині вибухла оноді пожежа в стодолі Матвія Хомяка. Пожежа перенеслася на сусідні загороди. Згоріло 7 стоділ зі збіжем і сіном. Шкода виносить звиж 4 міліони марок. Будинки були обезпечені в Дністрі". Пожежу викликав 8-літний хлопець, що розклав огонь біля стодоли.

НОВЕ ТОВАРИСТВО.

З Тарнова доносять, що там утворилося товариство молодих укр. письменників, артистів-пластиків і музиків „Сонцецвіт", з метою студіювання і пропаганди нового і свіжого в мистецтві. Т-во має намір організувати суто-мистецький орган видання і приступило до підготової праці.

ТРЕБА 50 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА РАТОВАННЄ ГОЛОДУЮЧИХ В МОСКОВЩИНІ

РИҐА, столиця Латвії, 17. жовтня. — Полковник Вилієм Гаскел, голова Американської Запомогової Адміністрації, котрий обїхав цілу надволжанську область в Московщині, навіщену голоднечею, заявив, що на вiратованне сеї области від голоду треба $50,000,000. Він числить, що треба $5 на особу. Число голодуючих досягає до 15 міліонів осіб. Він сподівається, що три четвертини голодуючих можна підратувати американською помочию. Кріза, каже Гаскел, в голодуючій области буде щойно в січні, 1922, коли всі тамошні засоби поживи вичерпаються.

СЕСІЯ ІРЛЯНДСЬКОЇ ПЕРЕМИРНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛОНДОНІ ВІДЛОЖЕНА.

ЛОНДОН, 17. жовтня. — Сесію перемирної британсько-ірляндської конференції відложено, без назначення речинця слідуючих сходин.

Се сталось не ізза зірвання переговорів, але задля парляментарних обовязків премієра Ллойда Джорджа.

Міжтим наближається критичний стан перемирних переговорів, бо Олстер (північна, протестанстська частина Ірляндії) хоче також забрати голос у справі переговорів і їх висліду. Премієр Олстеру, сер Джеймс Крейґ виголосив недавно в Белфасті (столиці Олстеру) промову, в якій натякнув на се, що Олстерці готові помиритися з Даблином (столицею Ірляндії). Ся промова вказує, що Олстерці готові на уступки ірляндським самостійникам („шин-фейнерам"), але безперечно під умовою, що вони покинуть гадку про повну самостійність Ірляндії і погодяться з думкою про приналежність її до британської спілки держав.

ЗВОРОТ В НЕКОРИСТЬ СОЦІЯЛІЗМУ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. — При тутешніх міських виборах соціялісти вийшли з неудачею. Націоналісти скріпили свою силу в міській раді.

ГОРИ РУБЛІВ ЗА РАТОВАННЄ ГОЛОДУЮЧИХ ДІТИЙ В РОСІЇ.

РИҐА, столиця Латвії, 17. жовтня. — Центральний Викопуючий Ратунковий Комітет совєтської Росії визначив нагороду в сумі 26,000,000.000 (26 біліонів, або міліярдів) большевицьких рублів за виратованне і вивезенне дітий з надволжанських сторін, навіщених сьогорічним безхлібем.

Богато голодних російських дітий відсилається до Німеччини і до Англії.

Замітка. — Перед війною 26 біліонів рублів представляло велику вартість. На американські гроші се було 13 біліонів долярів. Та сума була два рази більша від довгу, який Росія винна Франції (вона винна їй 30 біліонів франків). Одначе тепер 26 біліонів большевицьких рублів нічого не варта. Можеб можна за них дістати яких кількасот долярів.

ҐЕНЕРАЛ СМУТС НЕ ПРИЇДЕ ДО ВАШИНҐТОНУ.

КЕЙП ТАВН, Полуднева Африка, 17. жовтня. — Премієр Південно-Африканської Спілки, ґенерал Джан Кристіян Смутс, заявив, що не може виїхати до Вашинґтону на конференцію в справі обмеження воєнних морських зоружень, яка має зачатись дня 11 .падолиста с. р.

ЯПОНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ У ВАШИНҐТОНІ ВЖЕ ВІДЇХАЛА.

ЙОКОГАМА, Японія, 17. жовтня. — Сьогодня відїхала відси японська делеґація на конференцію для обмеження морських зоружень у Вашинґтоні.

Делеґація виїхала під проводом князя Кокуґави. Зібрана публика сердечно прощала делеґацію.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. — Німецька марка далі спала у вартости при виміні на доляра.

Той спадок є з причини страти промислової части Горішнього Шлеска.

Страта промислової части Шлеска і спадок марки спричинять щораз то більшу крізу в промисловому життю в цілій Німеччині.

Німецькі купці відказуються продавати товари за німецькі марки, або домагаються заплати в американських долярах.

ПОВСТАННЄ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПАНОВАННЯ НА УКРАЇНІ.

БУКАРЕШ, столиця Румунії, 17. жовтня. — Сюди наспіла вістка, що українські селяни піднесли повстанне проти московських большевиків на Україні. Повстанці тому кілька днів вибили цілий большевицький полк.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРҐАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ЗЕЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК.

Злучені Держави стоять тепер перед великим зелізничим страйком. Пять великих зелізничих юній, які обєднують разом до трох чвертий міліона зорґанізованих робітників, видало своїм членам приказ покинути роботу дня 30. жовтня. О шестій годині рано мають всі робітники, заняті на зелізницях, перестати робити, полишити зелізничі двірці, будинки, тори, поїзди.

Справа страйку зелізничих робітників важилася уже від довшого часу. Причиною його була знижка робітничої заплати. Як відомо, про робітничу заплату для зелізничих робітників в Злучених Державах рішає так звана Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав (Юнайтид Стейтс Рейлвей Вейдж Борд), основана на основі конґресового закона, ухваленого в 1920. році на внесенне Камінса і Еща. (Тому сей закон називають Законом про Контролю над Зелізницями, Рейлвей Контровл Ект, або Законом Камінса і Еща, „Камінс-Ещ Ект"). На основі сього закона президент установив згадану Зелізничу Робітничу Раду з девятьох членів, вибираючи трох членів спомежи делеґатів, предложених юніями зелізничих робітників, трох спомежи кандидатів, предложених фабрикантами, та трох довільно вибраних, як представників суспільности. Ся Рада зараз по своїм зложенню розбирала домаганнє зелізничих робітників піднести їм заплату і признала слушність домагання. В той спосіб в липни 1920. року піднесено робітникам на американських зелізницях заплату. Звижка виносила, після обчислення уряду, разом 600 міліонів долярів в рік. В наслідок сеї звижки заплати положенне фінансове зелізничих робітників значно поліпшилося, як се видно з того, що в хвилі виповідження війни Німеччині американські зелізничі робітники побирали річної плати в сумі одного міліярда 468 міліонів долярів, а в 1920. році в сумі 3 міліярдів 698 міліонів долярів.

Однак не пощастилося робітникам американських зелізниць тішитися довго сею звижкою. Сього року зарядці зелізниць почали вносити домаганнє за домаганнем обнижити заплату зелізничим робітникам. Нарешті в середині сього року цілий ряд американських зелізниць таки добився признання Радою знижки плати робітників; знижка мала почати обовязувати від 1-го липня, а мала виносити разом коло 400 міліонів долярів річно. Зелізниці домагалися, щоби робітникам відобрано цілу підвишку, себто цілих 600 міліонів долярів, але Рада признала лише слушність щодо 400 міліонів.

Перед зелізничими робітниками стануло питанне, чи приняти заряджену Радою знижку, чи відкинути. Заким юнійні уряди рішили, що робити з цілою справою, наперед старалися вивідати про дальші пляни зелізниць: якби зелізниці вдоволилися добутою на робітниках знижкою і пообіцяли були, що на будуче не будуть добиватися дальшої знижки, то в такім випадку юнії відай булиб згодилися на знижку. Однак зелізниці не хотіли пристати на знижку, признану Зелізничою Робітничою Радою, і лаходилися зовсім отверто домагатися нової. Видно зелізничі заряди уважали, що теперішний час безробіття їм якраз відповідає для зниження робітничої заплати і для відобрання їм усіх здобутків, які вони дістали підчас війни.

До того властителі зелізниць, коли американська суспільність домагалася від них як найскоршого обниження коштів зелізничого перевозу, відповідали усе, що вони ни можуть обнижити зелізничих тариф на людий і крам так довго, як довго робітники побирають велику воєнну заплату. Здається, що Робітнича Рада й далася зловити на сей арґумент, і передусім під впливом його признала зниженне заплати робітникам; мовляв, хоч би навіть тимчасом робітникам було тяжко через знижку плати, то з часом несправедливість вирівнається, бо за подешевіннем робітничої плати подешевіє перевіз, а з дешевіннем перевозу будуть дешевіти всякі товари. Та зелізничі робітники не далися підманути таким кличем зелізничих властителів; вони мали живий примір обманчивости подібних обіцянок зі сторони капіталістів. (Ось, хочби сталевий трост обіцяв, що зараз за зниженнем платні сталевим робітникам піде подешевінне стали, а тимчасом робітникам плату знижено, а ціна стали пішла в гору.)

Через невдоволенне зелізниць з проголошеної Зелізничою Радою знижки заплати та їх погрози домагатися ще дальших знижок робітники не могли згодитися на липневу знижку і домагаються удержання заплати на попередній висоті так довго, як довго зелізниці не обнижать цін за перевіз осіб та краму. Серед робітників панує загальне переконанне, що зелізниці не тому не можуть обнижити тарифи, що робітники їх коштують дуже дорого, але тому, що на зелізницях нездарний заряд.

Отсе були ті внутрішні причини, через котрі американські зелізничі робітники, коли їм прийшлося голосувати над справою приняття знижки Зелізничої Ради, пішли майже одноголосно проти знижки та за безпощадною боротьбою проти неї.

УКРАЇНСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО І ПОЗИЧКА.

Філаделфія, Па., 16. жовтня, 1921.

Прочитавши кореспонденцію о. Дмитрова, я дуже здивувався. Пише о. Дмитрів, що священики є бідні, незабезпечені і що не мож від них сподіватися значнійшої помочі для старого краю.

Я не перечу, що є бідні священики, але мені ходить о се, що о. Дмитрів яко звісний старий патріот, котрий має заслуги немалі в громадянській роботі серед Українців в Америці, адвертайзмує се убожество власне тоді, коли би про нього не слід ані згадувати.

Не дасться заперечити, що є бідні українські священики в Америці, а може є більше бідних чим богатих, але я думаю, що пора писати про се убожество може бути колинебудь, тільки не тоді як треба ратувати рідний край від тяжкої ляцької неволі.

А противно, думаю, що в такий час, коли гомонить дзвін тривоги закутих чотирох міліонів нашого народу, навіть найбіднійший Українець повинен на хвильку промовчати і забути про своє убожество і зложити таку жертву на народну ціль, скільки лише в його силі.

Убожество не є ганьба, а противно — убожество красить чоловіка. Отже убожества нема чого встидатися. Впрочім, я гадаю, що убожество поодиноких осіб навіть не є тайною. Коли товариші між собою зійдуться, то звичайно говорять: Отсей варта пятьдесять тисяч, той трийцять, сей десять тисяч, а тамтой бідний чоловік. А вже певно кождий в громаді бідний є звісний яко бідний, а богатий яко богатий. Длятого бідний не потребує парадувати в ролі богатого і силуватись на таку жертву, яка понад його сили. Але знова годі у великій потребі ховатися за убожество і цілком усуватись від жертв на народні цілі.

Від убогих загал вижидає убогого датку, а від богатих богатого датку. Ціла річ в тім, аби богатий і убогий виповнили свої обовязки, як загал по них сподівається.

Я не маю нічого проти о. Дмитрова, ані не хочу писати проти нього чи проти його поглядів. Я хочу тільки піднести се, що о. Дмитрів виступив зі своїм листом не впору, а друге те, що ті, котрі не хотять дати жертв, будуть уважати, що о. Дмитрів дав їм арґумент для їх скупости на народні цілі.

Бо прецінь не є жадною тайною, що є священики богаті, котрі можуть зложити більшу жертву, а не складають і малої, а хто як хто, а вони перші заслонять свою скупість арґументом о. Дмитрова.

Глядім на українське духовенство в Галичині. Вони не богаті, та не вимовлялися убожеством. Потратили, що кождий з них мав, так що стали жебраками. А кілько воєнної тривоги і руїни вони перебули за останніх 7 літ; кілько то з них просиділи місяці і роки цілі в ляцьких тюрмах, то лише Господь знає.

Чи не встидно нам в теплій і безпечній хаті вимовлятися убожеством?

Кінчу тим, що в нас тепер пора не знеохоту сіяти, а заохоту.

Кождий галицький Українець повинен словом і ділом підперти позичку, а зокрема ми священики повинні давати заохоту і примір.

о. Д. Кульматицький.

МОЯ ВІДПОВІДЬ НА ПИСЬМО ВСЧ. О. НЕСТОРА ДМИТРОВА.

(Надіслана стаття).

Всч. о. Нестор Дмитрів накинувся на мене за се, я відважився наших священиків, яко наших отців духовних завізвати до праці і жертв на закупленне бондів. Я се зробив тому, бо мене серце болить, коли возьму ґазету до рук і пильно шукаю за рухом на закупленне бондів, а сего руху нема такого, який би повинен бути. Чому нема? Бо не всі отці духовні сего хотять! Всч. о. Нестор Дмитрів, повірте мені, колиби всі отці духовні мали горяче серце для вітчини, то за місяць ми-б в Америці розпродали бонди не за 100.000 але за 150.000. Так є! Вороги наші побачили-б нашу силу і завзятість, але, на жаль, так не є.

Чому я се написав? Бо ми робітники, коли посідаємо на полудне, то в нас бесіда лиш за бонди, за „Свободу", „Америку", „Народну Волю", і „Щоденні Вісти", а й про Вас, отці духовні. Яка де громада більше закупила бондів, то там є і поміч священика. Як от Вунсакет. А чому то Ви замовчали, о. Дмитрів, за Вунсакет і за о. Мирона Залітача? Чи то може славна парохія? Ні! Се невеличкий плейз, але там є добрий патріот.

Тому я ще раз повторяє, Всеч. Отці Духовні, я не хочу Вас ображати, я не Ваш ворог, а щирий приятель і вірний парохіянин, але ще раз кличу, возьміться до праці, бо нарід на Вас дивиться і судить Вас і судити Вас буде!

Не може кождий священик дати 100 дол., най дасть 25 дол., най дасть 10.00, але не повинен ніхто відтягатись від так важної народної праці в справі бондів, бо се обовязок кождого, а на першім місци священика. Священик, голова парохії, може скликати кождого часу, кождої неділі, мітінґ парохіяльний і зробити рух, заохотити всіх робітників а і бизнесменів. Чи не правда? Чи се тяжко? Чи на се такого великого пожертвовання треба?

Кажете о. Дмитрів, що наше священство патріотичне і жертволюбиве. Се правда, але не в Америці. Крім одиниць, які є гарними патріотами і яких знає ціла Америка, по других сего не видно. Коли продавано бонди польські, то польські священики розпиналися за бондами. Так казали в роботі самі Поляки, а наші?

Священство наше працює з посвяченнем, то правда, але ті, що в рідним краю.

Тому, місто сваритися зі мною, о. Дмитрів, завізвіть Ви яко священик, всіх Ваших Товаришів, отців духовних, аби взялися сейчас до праці по своїх парохіях і ділом показали, що вони патріоти, бо ганьба цілій тій громаді, яка спить і спить і доси глуха на всякі зазиви.

З олівцем в руках нас богато робітників слідить за працею священиків, але сего нам ніхто не закаже, ані Ви, Всч. Отче Дмитрів, бо Америка „фрі контрі", а контроля громадська се не жадна денунціяція.

До краєвих ґазет ми подавати не будемо, але збираємось по закінченню продажі бондів таки подати до „Свободи" і „Америки", а в старім краю чейже читають сі ґазети, аби віддати честь, кому честь.

Чому я не подав свого імени? Се тому, бо в парохії, де проживаю, наш отець духовний нічого в справі бондів доси не зробив, а лиш ми самі робітники і наші бизнесмени. Ані навіть сам бондів не купив, а я ще буду пробувати у нас без файту змінити „ситуацію". Але з часописий знаю, що таких отців духовних більше в Америці, — от і тому я відважився на сю допись, аби заговорити через ґазету і до других плейзів.

Коли кому вона не до вподоби, най покаже ділом, що се не тикається його особи.

Тойсам парохіянин.

Не сидіти тихо, але працювати, як хочемо відлучити Східну Галичину від Польщі.

(Рисунок Андрія Соколовського з Питсфілд, Месс.)

ПРОТЕСТИ ДО ЗБОРУ ЛІҐИ НАРОДІВ.

(Докінчення).

З нагоди сьогорічної сесії Збору Ліґи Народів українські орґанізації в Америці висилають протести проти продовжування польської військової окупації Галичини, а з домаганнем увільнення сього українського краю з польського наїзду та признання йому права самозначення.

Всі телеграфічні протести, яких відписі прислано до нашої часописі, містимо за порядком.

31.

СПІОНК, ЛОНҐ АЙЛЕНД.

We beseech League of Nations to liberate Ukrainian Galicia from cruel Polish occupation.

UKRAINIAN NAT'L COMMITTEE:
John Billick, President,
Emil Milchuk, Secretary.

32.

ЙОРКВІЛ, ОГАЙО.

Ukrainians residing in Yorkville, O. number 500 protest against further occupation of Eastern Galicia by Polish imperialistic government and ask you to restore legal popular government under Doctor Petrushewich.

Stephen Malochouski, Pres.,
William Kaban, Secretary.

33.

КАРТАРЕТ, Н. ДЖ.

We Galician Ukrainians residing in Carteret, N. J., United States of America, protest against Polish occupation of Galicia and repectfully demand the recognition of the Government of Galician National Assembly.

John Chubaty, President,
Nicholas Kira, Treasurer,
Michael Dmytriw, Secretary.

34.

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Ukrainians of Youngstown, Ohio ask you to use your influence to discontinue the cruel occupation of East Galicia by Polish armies and to reestablish Ukrainian Government under Dr. Eugen Petrushevich.

For Ukrainian Catholic Congregation and eight Societies of over seven thousand members:

Rev. Stetzyuk, Buniowsky, Gela, Yurchyk, Melnykovych, Petryk, Yarovetsky, Rohan, Koranycky, Betza, Nanovsky, Cycyk, Senydyak, Yarosh, Savchak, Prystash, Harmych, Markiv, Boyko.

35.

ПІТСБУРҐ (Н. С.), ПА.

American Ukrainians residing in Pittsburgh, Pa. appeal to you to take action and free our brethren in Eastern Galicia from cruel Polish military occupation and restore legal government of the people the Ukrainian National Assembly headed by Eugene Petrushevich.

M. Onyshkiv.

36.

СТЕМФОРД, КОНН.

For humanity's sake rescind Polish occupation of Ukrainian Galicia and save oppressed Galician people from further atrocities and outrages of Polish militarism.

UKRAINIAN NAT'L COMMITTEE OF STAMFORD, CONN.:
Wasil Karyj, President,
Michael Slivinsky, Secretary.

37.

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ.

The Americans of Ukrainian escent of Perth Amboy, N. J. protest against Polish atrocities in East Galicia, and beg to restore peace recognition of Government, headed by President Dr. E. Petrushewich.

UKRAINIAN CLUB:
John Waverczak,
Michael Czumer,
Steve Kordiak.

38.

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ.

In the name of Ukrainians residing at Perth Amboy, N. J., we protest against further occupation of Polish armies in East Galicia, and beg the Assembly of the League of Nations to restore a peaceful government headed by President Dr. E. Petrushewich.

UKRAINIAN SOCIETIES:
Philip Szczucki,
George Lewkiw,
John Geleta.

39.

НЮ БРІТЕН, КОНН.

We Americans of Ukrainian extraction of New Britain, Coon. ask for justice by liberating East Galicia from Polish barbarous occupation and recognizing therein the people's Government headed by President Petrushevich.

Rev. Joseph, Pelechovich, Chairman,
Peter Dobusz, Secretary.

40.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й.

We, Ukrainian people in United States ask you to save the Ukrainians of East Galicia from extermination, to remove the barbarous Polish occupation army and to accord the self-government of people under the rule of Ukrainian National Council headed by Eugen Petrushevich.

FREE UKRAINIAN SOCIETY:
M. Worona, President,
J. Paraszczuk, Secretary.

41.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

We Americans of Ukrainian birth residents of Wilmington, Del., ask to save the Ukrainians of Eastern Galicia from extermination, to remove brutal Polish occupation armies and to accord the self-government of people under the rule of Ukrainian National Council headed by Eugen Petrushevich.

Harry Kosowsky, President,
Michael Bijan, Secretary,
Theodore Gula, Treasurer.

42.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Ukrainian Association of Providence, Rhode Island, United States of America bessech the League of Nations to end the dreadful Polish occupation of East Galicia and recognition as independent state.

Harry Boluch,
Dmytro Lobodiak.

43.

АЛЕНТАВН, ПА.

Ukrainians residents of United States of America natives of Galicia respectfully request to put an end to the horrible conditions in East Galicia by removing the most barbarous Polish occupation.

Ukrainian National Committee of Lehigh County of Pennsylvania:
Dmytro Moroz, President,
B. Kowal, Secretary,
John Zayatz, Treasurer.

44.

БОТЛЕР, ПА.

We, Ukrainians, residents of Butler, Pa., who were born in astern Galicia, at a mass meeting held September 7, 1921, at which were present about 310 families, or about 2,300 souls, it was resolved:

That, whereas in the name of justice and right of self-determination given small nations at time of war, and it was further

Resolved, that eastern Galicia be liberated from Polish administration and the Polish army of occupation evacuate Galician territory, and it was further

Resolved, that the Assembly of the League of Nations recognize the independence of eastern Galicia to which it has a right, and to which it is entitled and ,for which independence we are willing to fight.

Michael Markiw, President,
Nick Grenuk, Treasurer,
Basil Shanyda, Secretary.

45.

ВЕСТҐЕМПТОН, Л. АЙ.

We beseech League of Nations to liberate Ukrainian Galicia from cruel Polish occupation.

UKRAINIAN NAT'L COMMITTEE:
A. Furnij, President,
S. Hircycia, Secretary.

46—47.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Українська громада в Мінneаполіс, Мінн., вислала до Ліґи Народів дві кабльоґрами.

48.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Адміністратор С. Копачук ще 2. вересня вислав до Ліґи Націй на руки її секретаря петицію о визволення Галичини дослівно на підставі взірця поданого йому д-ром Л. Цеґельським.

Лев Весоловський, секр. дієц.

49.

МІЛВОКІ, ВІС.

Українська громада в Мілвокі Віс., вислала в справі галицької України кабльоґраму до Ліґи Народів дня 11. вересня с. р.

50.

З ФРЕНКФОРД, ПА.

вислано до Ліґи Народів петиції від тамошної укр. гр. кат. парохії;

51. від тов-а Січ;

52. від братства св. Йосафата, від. 14. Провидіння;

53. від читальні ім. Т. Шевченка;

54. від місцевого У. Н. Комітету.

55.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

New Jersey Musical Rocking Chair Company of Jersey City, New Jersey vehemently denounce continuation of barbarous Polish occupation of Ukrainian Galicia and respectfully demand that League grant wish of Galician people and restore Government of National Assembly under Dr. Petrushevich.

Anthony Zubryd, President,
John Hollak, Secretary,
Dmitro Fediuk, Treasurer.

56.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Українська гр. кат. парохія.

57. Братство св. Ів. Хрестителя, від. У. Н. С.—Дм. Запотічний, предс.

58. Братство св. О. Николая, від. У. Н. С.—П. Пошивак, пр.

59. Братство св. Йосафата, від. 96. Провидіння—Я. Поливка, предс.

60. Тов-о Подільська Січ, від. У. Н. С.—А. Попович, предс.

61. Тов-о Співацький Боян.

62.

НАЄҐАРА ФОЛС, ОНТ. КАН.

The Ukrainian Nat'l Committee at Niagara Falls, Ont. Canada, respectfully demands that Allied Powers the sovereigns of Galicia, that they rescind Polish occupation so hateful to Galician people and that they restore Galician Republic under its popularly elected government Ukrainian Nat'l Assembly under Dr. Petrushevich. We are confident that sense of right and justice of Supreme Council will not permit wronging and enslavement of four million Galician Ukrainians.

UKRAINIAN NAT'L COMMITTEE:
Mich. Podluzewicz, Chairman,
John Romanyszyn, Treasurer,
Michael Liber, Secretary.

63.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

The Americans of Ukrainian ancestry and Ukrainians from East Galicia residing in Little Falls, N. Y., appeal to you to use your influence in order to remove the polish bloody occupation of East Galicia and to establish Ukrainian government under Dr. Eugen Petrushevich.

Rev. Stephen Sklepkovich,
Rector of Ukrainian gr. cath. Church,
Wasyl Opacky, Pres.,
Theo. Skibinsky, Sec'y,
Wasyl Stasyshyn, Treas.

64.

КЕНЗАС СІТИ, КЕНЗ.

Тутешня українська громада вислала протестаційний кабель до Ліґи Народів по вічу в справі Позички Нац. Оборони.

ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКУ БРЕХНЮ.

(Допись).

Виннипеґ, Манитоба, Канада.

14. жовтня, 1921.

Хвальна Редакціє:—

У числі 233 ґазетки „Українські (?) Щоденні Вісти", з 5. жовтня с. р. находиться спростованне нічого не простуюче, а хиба викривляюче дійсну правду і представляюче наглядно большевицьку брехню. Вже сам заголовок сеї статті показує безсумнівно, що панове редактори „Укр. (?) Щод. Віст." се неписменні люди, не маючі поняття про українську правопись і граматику, бо пишуть: „Правда в очи коли (замісць коле)!

Попередно, себто у числі з 10. вересня с. р., писали, що теперішнім редактором польської часописі „Час" у Виннипеґу, в Канаді, є Українець, що для бизнесу пише і ганьбить Українців, хоч сам є „членом комітету для визволення Східної Галичини з ляцько-татарського ярма". Колиж їм доказалося, що безстидно брешуть, бо теперішним редактором „Часу" є вшехполяк Юліян Новацкі, Поляк з дзяда-прадзяда, большевицькі безстидні брехуни, забуваючи, чи удаючи, що забувають, що писали (у числі з 10. вересня с. р. під заголовком „Чи се докази"), „доказують" нібито правду свого попереднього писання тим, що редактором „Часу" був колись п. Максим Пасічняк, тільки забувають се додати, що у 1915 році, і що „Час" тоді не писав нічого злого проти Українців, та що тоді не було ще Галицького Правительства у Відні, ані українських бондів, ані „Комітету для визволення Східної Галичини з ляцько-татарського ярма".

Оскільки мені звісно, польські читачі „Часу" не були вдоволені тим, що тодішнім (себто у 1915 р.) редактором „Часу" був Українець і тому його усунено. І відтоді, себто від осени 1915. року редакторами „Часу" завсіди були Поляки, по переконанням вшехполяки; з початку Макс Майор, а від осени 1919. року Юліян Новацкі, котрий не є ніяким „членом комітету визволення Східної Галичини з ляцько-татарського ярма", бо він уважав би се за найбільшу зраду „ойчизни".

Оскільки можна догадуватись, то панам „комуністам" ходило у згаданій статті п. з. „чи се докази", про обсміщенне українського національного руху тим, що буцімто тойсамий Українець, котрий побивається за визволеннем України з ляцького ярма, потрафить у польській часописі писати і ганьбити український національний рух, як лиш йому добре заплатять. Та тут саме паничі „комуністи" пошились в дурні, бо показалось, що їх інсинуації проти українських патріотів, се нікчемна інтриґа, якою хотять покрити свою зраду українського національного визвольного руху на користь московсько-жидівських інтернаціоналістів, котрі їх мимо їх неграмотности, за се добре оплачують. Тих кілька слів нехай буде відповідю на большевицькі брехні і крутійства в „Українських (?) Щоденних Вістях".

Правдолюб.

БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ЛЬВОВІ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Європи).

Останні вісти із Львова доносять, що там на ново розгоріласяся боротьба за університет.

При тій нагоді пригадаємо коротко історію цього університету.

Університет (найвисша школа), у Львові заснований цісаром Йосифом II. Цей самий цісар, відомий із своїх поступових стремлінь, заснував там також греко-католицьку духовну семінарію, в якій мали виховуватися наші священики. Дбаючи про поширенне освіти він перший відчинив двері всіх шкіл перед селянськими синами і приказав, щоб до урядів приймали всіх спосібних людий, не зважаючи на те, з якої суспільної верстви вони походять.

На просьбу епископа Білянського цісар Йосиф II. запровадив у львівському університеті виклади українською мовою (in der ruthenishen sprache — як тоді казалося).

Але тодішні Українці (Русини) не стояли на висоті історичного моменту. У львівських професорів не було розуміння, що таке українська народня мова і вони викладали якоюсь язиковою сумішкою, церковно-московсько - польсько - українським язичієм, котрим тоді писали поети свої всякого рода „Воздрінія страшилища".

Розуміється, що і професорам викладати і слухачам слухати такою мовою дуже скоро надокучило і вони самі стали домагатися викладів у латинській мові, тим більше, що за латинські виклади більше платили.

Так самі ми причинилися до того, що українські виклади на львівському університеті знесено 1808 року, а незабаром після того і сам університет перенесено до Кракова, де колись був найстарший польський університет, заснований ще королевою Ядвигою.

Девять літ не було у Львові ніякого університету. Східна Галичина позбавлена була найвищої школи.

Аж року 1817 цісар Франц I. відновив університет, заснований Йосифом II. у Львові. Але й тепер Галицькі Українці не розуміли, яке значіння має народня мова в університетських викладах. Вони добилися тільки того, що в нищих школах відбувалася наука для українських дітий українською мовою. Але яка це українська мова була тоді! Дітий учили читати на церковних книжках, а писати казали кирилицею.

В університеті панувала мова латинська, німецька, а там і польська.

Аж після революції 1848 року „Головна Руська Рада" виклопотала це, що цісар Фердинанд Благий утворив на львівськім університеті катедру української мови й літератури, а в гімназіях східної Галичини запровадив науку тих предметів як обовязкову для всіх учеників. Такою була вона до 1857 р., а пізнійше випирали її Поляки на сірий кінець, обмежуючи її до двох годин в тижни і то тільки для тих, хто добровільно на неї запишеться. Катедру української мови на львівськім університеті мав Головацький, потім Омелян Огоновський, а врешті і Олександер Колесса.

За Франц Йосифа I. основано там другу катедру з особливим увзглядненнем церковнославянщини і її дістав проф. Студинський. Року 1895 повелось Українцям добути третю катедру, а саме всесвітної історії, зокрема Історії України, на котру покликано відомого історика, Михайла Грушевського. Крім того допущено на фільозофічнім факультеті д-ра Рудницького як доцента до викладів географії, а Ілію Кокорудза, як лектора до науки української мови.

На правничім факультеті викладали українською мовою карне і цивільне право та цивільну процедуру а на теольогічнім катехитику і пастирське богословіе.

Тільки всього довелось галицьким Українцям добути на львівськім університеті, значиться у тій найвищій школі, котру для них оснував був цісар Йосиф II.

За кожду катедру треба було боротися довго й завзято, кожного нового українського професора вважали великою концесією віденського і львівського правительства в користь Українців. Нашими професорами їх товариші, Поляки, помітали як зайдами, як інтрузами, і не допускали їх до університетських урядів. За ввесь час панування Поляків у львівськім університеті ні оден Українець не був ректором, хоч наш земляк проф. Горбачевський був ректором чеського університету в Празі. Наших молодих учених не допускали до габілітації і вони замісць викладати своїй молодіжи мусіли шукати приюту в чужих краях (проф. Зобків у Загребі). Нашою мовою помітали польські професори, індексами, підписаними по українськи, жбуряли під ноги, хоч таке дике поступованне ніяк не личить мужам науки.

А тимчасом свідомість українського народу росла, прибувало гімназій і прибувало кандидатів до наук університетських. І література наша і загалом культура визволялися з пут царської деспотії і польського фарисейства. Вже Полякам годі було сказати, що „Русини то хлоп і поп", годі було глузувати собі, що українську літературу можна взяти під паху і йти із Львова до Києва, годі було вчити, що вона ділиться на три періоди: 1) в котрім нічого не було 2) в котрім нічого нема, а 3) в котрім нічого не буде.

Друкарні, книгарні, товариство імени Шевченка, газети і переклади на чужі мови завдавали брехню таким блазенським дотепам.

Потребу українського університету у Львові скріпляло ще й то, що на цілій російській Україні не було українського університету. 40-міліоновий народ не мав ні одної найвисшої школи на цілім своїм етнографічнім просторі, на цілій земній кулі, хоч мав за собою світлу просвітну минувшість і виявляв велику охоту і незвичайний хист до науки, хоч його наукове товариство у Львові не уступало в своїх виданнях заграничним академіям наук.

Колиб Австрія зрозуміла була велику притягаючу силу українського університету у Львові, то вона в своїм власнім інтересі булаби його чимскорше основала. Але Австрія нічого не розуміла, вона дала себе вести на воловоді польських політиків, котрі старому Франц Йосифови до наскучення повторяли „пши тобю, пане, стоїми і стаць хцеми", а де могли підкладали йому ногу.

Австрія обіцяла нам грушки на вербі, зацитькувала нас новими катедрами, а в проступі довірливости казала, що вона давно далаб Українцям університет, але російська дипльомагія не дає на це свого дозволу (?!), вважає це, не меньше й не більше, лиш casus belli!!

Брехали на право й на ліво. А на ділі Поляки противилися українському університетови у Львові тому, бо знали, що з його основанием український народ скріпить своє значінне на зверх а внутрі розвине ще більщу культурно-національну діяльність. Вони боялися, що Львів зукраїнізується, що університет вишколить цілу армію українських лікарів, професорів і урядників.

Вони вживали всіх способів, щоб не допустити до цього культурного надбання.

Під кінець 19 століття боротьба за український університет розгорілася на добре. Всім нам ще живо в очах такі події як битва між польською і українською молодіжею в мурах університетських, як сецесія українського студентства, як голодівка студентів і геройська смерть Коцка.

Поляки мусіли звільна подаватися перед суцільною лінією нашого суспільства від найстарших патріотів до наймолодшого студента. Вони годилися вже на український університет, тільки не у Львові, а в Станиславові, але Українці не йшли на такий компроміс. Стояли на тому, що університет мусить бути там, де єсть бібліотеки, архіви, музеї, наукові робітні, себто в столиці краю.

Наші домагання мали за собою всі права, вони мусіли здійснитися. Ще може рік-два вшехпольські авантюристи під проводом Гломбінського і старого Заглоби-Гавронського булиб боронили загроженої „пляцуфки" на всході, а врешті мусілиб були уступити як уступає Корфанти на Шлеску і як уступить Желіговскі з Вильни.

Та прийшов рік 1914. Вибухла велика війна. Наша молодіж пішла хто до армії, а хто до Січових Стрільців. Боротьба за український університет у Львові і за автономію Східної Галичини перемінилася в боротьбу за визволенне України зпід царського кнута. **Спомин стрілянини в університетських мурах полиняв і відійшов на далекий плян в порівнанню з тими геройчними боями, які вели наші Січові Стрільці, здебільшого студенти, на Маківці, в Карпатах, над Золотою Липою і т. д.**

Галичину заняли Москалі. Вийшло таке, що не було університету ні Полякам, ні нам. Потім Німці виперли Москалів, а дальше прийшов розвал Росії, повстала з гробу самостійна Україна і покликала до життя нараз аж два університети у Києві й Камянци. Галицька молодіж боролася дальше. Проти якого ворога вона не йшла, на яких полях не складала своїх буйних, патріотичних голов! **Не пишемо історії нашого стрілецтва, але не можемо і при тій нагоді не поклонитися перед його лицарським завзяттем.**

Прийшлося нашим студентам обороняти вже не прав до універистету, але загалом до рідної землі, прийшлося їм стояти за прінцип „в своїй хаті своя правда і сила іволя!" І вони це робили чесно і хоробро, як ніодна молодіж у світі. І жертви, які принесли в боротьбі за волю України і за незалежність Галицької України переходять всякі сподівання.

Не їх вина, що Поляки увійшли до Львова, що неправно і всупереч усім прінціпам нової европейської політики окупували наш край. Почались політичні митарства. Найвища Рада, Ліга Народів, Антанта — кому не звісна ця мандрівка від Ананія до Каяфи, хто не чув як знущалися й насміхалися Поляки і їх політичні опікуни над нашими національними почуваннями.

Маленькі народці дістали право істнувати самостійно, їх приймають до Ліги Народів, — вони люде! А ми, 45 міліоновий народ, маємо дивитися на це, зітхати і ждати, терпеливо ждати, як собаки, що дивляться на стіл своїх панів, дожидаючи, чи з цього стола не злетить для них яка недогризена кість.

Шлеск, Вильна, Бурґенлянд, Литва і Латвія, всьо воно гідне уваги, для всіх цих справ єсть в антанти час і охота, тільки для нас нема, тільки нас задурюють з місяця на місяць, з року на рік.

А тимчасом кожний день такої проволоки спричиняв необчислені шкоди. Польський селянин не платить податків, а з нашого стягають останній гріш, швець, коваль, навіть той, що мітли робить, мусить раз у раз платити якісь податки, додатки до податків, додатки до додатків і так дальше аж у безконечність. Ропу бориславську забирають від наших нафтярів, і навіть паршивих польських марок не хочуть за неї платити, тереблять ліси, спиняють наш економічний і культурний розвій. Особливо ярко зазначилися ті втрати на культурному полі, а зокрема в університетській справі. Доки була Австрія, доти все таки було якесь право, якась конституція, а Польща, — „Польска нержондем стої".

Вона прямо замкнула університет у Львові перед нашими студентами. „Хочеш ходити на університет, то перше йди до польського війска, будь зрадником рідного народу!" Щось таке нечуване й небувале придумали польські шовіністи, особливо вшехполяки, здавна непереєднані наші вороги.

Українська молодіж не продала народної справи, не пішла на ніякі уступки. Хто міг вікав за границю, хто ні, сидів дома і тратив дорогі літа.

Але тоді зявилося перед нашою суспільностю питання, що буде з галицькою Україною, коли це довше потріває? Бракне нам урядників, лікарів, суддів, одним словом інтеліґенції, котрої ряди як звісно треба з року в рік доповнювати новими силами. Щоби зарадити отсьому лихови основано у Львові українські університетські курси, котрих провідником був відомий український письменник і учений, професор др. Василь Щурат. Сталося це ще року 1919, об чім повідомив др. Щурат дотичного делегата польського правительства Галецкого.

Виклади на курсах відбувалися так, як відбуваються в університетах і молодіж ходила на них пильно.

Таке розвязання справи рівналося перемирю, завішенню оружжя в університетській війні. Воно для обох сторін було корисне. Для української тому, бо давало молодіжи змогу вчитися а звільняло її рівночасно від всяких переговорів і компромісів з ректоратом, загарбаного Поляками університету цісаря Йосифа II., а для Поляків були ці виклади корисними, бо усували з порядку дневного одну з найбільше дражливих справ. Додаймо ще й матеріяльну вигоду. — Польська державна каса не потрібувала витрачувати гроший на науку українських студентів, тих гроший, які вона грабувала з нашої землі і з наших податків. Курси утримувалися українськими фондами.

Але від чогож боївка польська? Вона мусить мати якусь роботу. Відігнали її від Шлеска і Вильни, казали не дражнити Чехів, так треба було почати нові авантури у Львові, щоб не вийти із вправи, щоб не втратити боєвого запалу.

Армія Ґломбіньского затрубіла до бою.

Поти цькували вшехпольські ґазети, поки львівська поліція не приступила до праці.

Директор Райнлендер покликав д-ра Щурата на переслухання. Др. Щурат заявив рішучо, що про українські університетські курси він польській поліції ніяких інформацій не дасть.

На те дістав від Райнлендара таку відповідь: „Алеж, пане Професор! Так не може бути! Живемо в „паньстві правожондием?... **В Румунії за такі річи бють в шкіру, а ми тільки не позволяємо на цапи і геци".** Тими словами директор польської поліції спровокував у найбрутальнійший спосіб українську суспільність, називаючи нашу науку **„шопою і гецою"** та натякаючи на **биття в шкіру, немов би він говорив зі школярем, а не з головою найвищої української наукової інституції.**

Вже оден цей вислів вистарчав, щоб спричинити новий вибух. Але за тою провокацією пішли дальші. Дня 22. переведено ревізію в голови Українського Студентського Союза п. Ярослава Чижа, в голови „Академічної Помочі" п. Михайла Матчака і в льокалю „Академічної Громади".

Товариства ці вамкнено, а пп. Чижа, Матчака і Рудика арештовано. А сталося це якраз тоді, коли українська суспільність була в найвищому степені подражнена за введенням воєвідств на її землях і східними торгами, котрі з великою парадою відчинили Поляки у Львові, якби це справді було їх місто, і якби вони мали законне право господарювати в ньому, не питаючись Українців, природних і законних господарів Галицької землі. Це подражнення степенувалося ще нетактовним поведенням заграниці, котра взяла участь в цих торгах, даючи неначе санкцію розбишацькому поведенню Поляків.

Треба зясувати собі теперішний настрій Галицького Українця. Йому зрабували найбільше добро — волю. Всім народам вільно мати самостійну державу, тільки галицькому Українцеви ні. На його наслали польське війско, польських жандармів, шпіонів і вождів цеї армії галицьких — **„воєводів".** Українську землю забирає польський кольоніст, польський вояк, цей самий, що мордував український народ.

З українського народу здирають незаконно податки, щоб утримати зненавиджену ним польську державу. Українцям не дають розвивати своєї культури і провокують їх на кожному кроці в найбрутальнійший спосіб. Український народ звертається з протестами до цілого культурного світа, до всіляких Найвищих Рад, до Ліги Народів і як вони там ще звуться ті анедріони світового ладу й справедливости. Але крім обіцянок, крім грушок на вербі, крім безнастанного „почекайте!". нічого добитися Українці не можуть. До того пан Райнлендер, директор польської поліції у Львові, зневажає голову тов. імени Шевченка, замикає студентські товариства і арештує провідників молодіжи. Що тая молодіж має робити з собою? **На державний університет не пускають, своїх курсів провадити не дають, за границю виїзд утруднюють?** Чи ви щось подібного бачили в світі?... Фінал цього траґічного хоралу звісний.

Український студент, Федак (син звісного адвоката й директора „Дністра", який був вивезений Москалями в глиб Росії), стріляв до львівського воєводи Ґрабовского і легко ранив його, а потім і себе. **Поляки хотіли злінчувати „злочинця", — збили його так, що треба було відвезти до лічниці.**

Що дальше буде — побачимо. Але щось буде, бо так як єсть, оставатися не може. Це кождий бачить.

Почнуться нові польські ґвалти, піде крик по цілім світі на українське варварство і на бандитизм, як було після атентату на Потоцкого. Нічого доброго від Поляків сподіватися не можна, бо вони непоправні. Одно певне, що галицьке питання мусить рушитися з мертвої точки. **Федак стріляв не до Пілсудського і не до Ґрабовского, а до польської системи на землях українських, до системи ґвалтів, насильства й розбишацтва. Він стріляв, щоб розбудити приспану совість культурного світа,** котрий журиться і Шлеском і Вильною і Ботокудами тільки для кривди і терпіння українського народу не має ні часу, ні охоти.

Українському народови нема ні звідки помочі, ні звідки нема йому надії, він мусить рахувати лиш на свої власні сили. **Коли сам собі не поможе, то ніхто йому не поможе.** Це певно! І певно, що він не гадає опускати рук і йти за радою тих песимістів, котрі нашіптують йому до уха, щоб не тратив сил, а спускався на дно.

Що український дух має в собі ще досить енерґії, досить сили опору і протесту, на це доказ дав у Львові Федак.

Що з цим фактом зробить культурний світ — не знаємо. Не вжеж він упав так низько, що байдуже віднесеться до нього? Не вжеж дадуть Полякам судити Федака? Цього ніяк не повинна бути. **Тут судити треба їх, а не його.** Вони являються насильниками і провокаторами, вони є виновниками злого.

Коли у вашу хоту лізе злодій з ножем у руці, а ви стрілите до його, то не вжеж есть такий суд на світі, щоб покарав вас за це?

Федір Крегулецький.

ДОПИСІ

(Дописи проситься писати лише на одній стороні паперу і по можности читким письмом. Писати треба пером, а не олівцем. Коли в дописи наводите які імена, то напишіть їх виразно і правильно, щоби не було непотрібного баламутства. Між поодинокими стрічками лишайте доволі місця, щоби можна було вигідно невідповідні слова або лиху стилізацію справити і до друку приладити. Пишіть завсіди щиру правду і не обдурюйте своєї редакції та читачів своєї часописи, бо се приносить народови шкоду, а не пожиток. Правдиве імя і назвиско кождого дописувателя (а також його докладна адреса) мусять бути редакції знані, бо безіменних дописий не береться під розваґу. Хто не підписує своєї дописи своїм правдивим іменем, то на його жаданнє редакція задержує його правдиве імя в тайні і ніколи та нікому сього не зраджує. Як хто не має довіря до своєї редакції, то нехай не висилає до неї ніяких письм. Коли ми віримо своїм дописувателям, то маємо право жадати, щоб і вони нам вірили).

—o—

СПРОСТОВАННЄ.

В 235-тім числі „Свободи" (з 8. жовтня б. р.) була поміщена допись з Пітсбурга, Па., п. з. „Соромний арешт двох комісарів Лейби Троцького". Автор сеі дописи, „Дедьо" (прибране імя), написав там між иншим, що якийсь пан Хуленда „дуже за сим побивався", щоби арештованих поліцією Гірняка і Семчука випущено на волю, бо вони нібито мали бути „вчасти" його парохіянами. В иншім місци дотичної дописи є сказане дослівно так: „Хуленда знов шкробається в потилицю, бо втратив двох вірних своєі церкви; а може і поліційний уряд криво дивиться на него, бо подібно на його слова він випустив з вязниці двох опришків Троцького".

Зацитованими висше словами обидився відомий у Пітсбурґу, Па., проповідник презвитеріянської церкви, пан Дмитро Галенда, котрий через своїх адвокатів, пп. Пакера і Шерарда, домагається від нас відповідної сатисфакції за обиду його особи. У своїм до нас письмі адвокати п. Галенди запевняють, що Семчук і Гірняк не були ніколи членами церкви п. Галенди і п. Галенда не брав ніякої уачсти в справі їх увільнення з арешту, отже тимсамим відпадає всяке підозріннє, начебто „поліційний уряд криво дивиться на него".

Поміщуючи заяву п. Галенди, зглядно його правних заступників, ми отсим заявляємо публично, що не мали найменьшого наміру образити чи обидити його особу. Колиб ми були знали, що згадуваний в дописи „пан Хуленда" є ідентичний з особою п. Галенди, котрого ми уважаємо порядною людиною і свідомим Українцем, то були би інкриміновані місця з сеі дописи счеркнули, щоб не робити неприємности невинному чоловікови.

Стверджуємо отже факт, що обида п. Галенди в пітсбурській дописи наступила нє з нашої вини і проти нашої волі і длятого ми п. Галенду на сім місци публично перепрошуємо.

Рівночасно висловлюємо наш жаль на адресу нашого пітсбурського дописувателя, що він, не провіривши як слід справи, наробив нам непотрібної неприємности.

Редакція „Свободи".

—o—

ГАМТРАМК, МІШ.

На адресу „Народної Волі".

Пару днів тому я отримав картку від редакції „Народної Волі". Відповідь на сю картку я осміляюся подати до публичного відома. Ось тая моя відповідь:

Панове Д. Бориску і Т. Шопею!

У відповідь на Вашу картку, яку я отримав від редакції „Народної Волі", я змушений Вам заявити в імени товариства Читальні „Просвіти" в Гамтрамк, Міш., що передплату на біжучий рік Вам пішлеться аж тоді, коли ми розпродамо бонди позички З. У. Н. Р. Товариство Читальня „Просвіти" в Гамтрамк погорджує такою Вашою підлою чорносотенною роботою. І Ви ще смієте звати себе Українцями та борцями за волю і свободу наших поневолених братів і сестер на їхній батьківщині! Як довго будете продовжати свою підлу ляцьку роботу, так довго ми будемо погорджувати Вами. Радив би я Вам замінити назву своєї часописи і назвати її „Народна Неволя", бо дійсно Ви піддержуєте неволю і за свою підлу діявольську роботу ще смієте звати себе борцями, котрими Ви не були і не є, бо правдивих народних борців Ви ще визиваєте і бурите проти них український нарід. Ось така то Ваша ідея і Ваша борба. Тов. Читальня „Просвіти" в Гамтрамк, Міш., погорджує і відкидає таку часопись як скрентонська „Народна Воля". — **Данило Рубаха,** секретар.

• •

В 107-мім числі „Народної Волі" (з 15. вересня б. р.) подибав я статтю п. з. „Протести без грошей і політика з грішми". Автор сеї статті називає тих людий, котрі розписали позичку національної оборони Східної Галичини, голодранцями та дурисвітами, які хочуть давати людям землю, котрої самі не мають.

Та воно правда, що наші українські політики своєї землі не мають, але є в нашій Галичині богато таких земель, які загарбали неправно ляцькі наїзники, і та земля належиться слушно українському народови, бо він її сотні років своїм потом і своєю кровю поливав. І ту землю обіцяють українські „буржуї" свому бідному народови, а не иншу. А чому то пан редактор „Народної Волі" не скаже своїм читачам, що ті люди, котрі розписали галицьку державну позичку стоять на услугах свого народу і бажають вирвати його з рук хижих ляцьких наїзників? А чи ті люди, котрих „Народна Воля" прозиває голодранцями і дармоїдами, не потребують прокормитись і приодіти своє грішне тіло? Чи гадаєте, що на них падає манна Божа, як колись на Ізраіля? Та тут можна напевно сказати, що коли би наші політичні провідники дбали лище за себе самих, а не за свій поневолений нарід, то вони потрафили би вижити на світі і без нашої помочі. Алеж відома річ, що „хто олтарю служить, той з олтаря живиться", тож народних робітників повинен вижививи сам нарід, а не якісь-там „фандри" і „шапи", про котрі торочать божевільні письмаки з „Народної Волі".

Ви, панове з „Народної Волі", пишете, щоби чесні робітники і робітниці не дали ані цента на здобуттє незалежности тої — як Ви кажете — „видуманої Галицької Держави". Як видко, то Ви тої джерзисітської „Свободи" не читаєте так як треба, коли говорите, що ся газета кричить вже другий місяць на першій стороні, щоби її читачі складали національну позичку. Так, ми сі поклики читаємо і позичку складаємо, бо ми є українські сини. Не чужого ми бажаємо, а свого і за своє боремось і будемо боротись! Не спічнемо доти, доки не осягнем своєї цили. Свою ціль ми напевно осягнемо і поборемо всю дрянь, а Ви, ляцькі і жидівські наємники, підтирачі і попихачі Лейбові, пійдете там, де козам роги виправляють! Ви бачите в нашій „Свободі" лише поклики за державною позичкою, а чому не бачите, скільки там ріжних протестів та цікавих дописий, писаних робітниками, скільки всіляких просьб, виказів жертволюбивости нашої суспільности і богато-богато инших пожиточних річий? Ех, Ви, кодло гадюче!

А Вас, чесне Громадянство, прошу: Не слухайте та не зражайтеся гавканнем тих ляхожидівських наймитів, котрі самі нічого не дають, а верещать на ціле горло, щоби і другі не давали. Зрозумійтеж, добрі люди, що вони змушені так кричати, бож вони слуги, а що господар звелить, то слуга мусить зробити. Тай розверещався один з тих наймитів, що „Свобода" вже другий місяць кричить на першій стороні за позичкою. Щасливий був би я, коли би так і „Народна Воля" за тих два місяці помістила була хоть раз на четвертій стороні поклик за позичкою, або якиї протест проти ляцьких знущань над нашим народом.

Булиб ми дуже вдячні редакторам „Народної Волі", як би вони показали нам добру дорогу до здобуття незалежности нашого краю без грошей, без протестів і без жадних церемоній. Ми радо на се згодимось і пійдемо за їх радою.

Відзиваюся до Вас, чесні члени Українського Робітничого Союза, щоби Ви звернули увагу свому Борискови, аби він не розписувався так широко та не лаяв українського народу, а тимсамим і Вас самих. Коли Ви його годуєте своїм так тяжко запрацьованим грошем, то маєте право заказати йому таку підлу роботу. Нехай він Вас не обкидає болотом, коли нажерся Вашого хліба. Прошу се зробити, бо то є велике діло, котре лежить на Вас і котре много шкоди наносить українській справі.

• • •

Даруйте, Панове Читачі, що я так широко розписався, але чоловік, люблячий правду, не може витримати, щоб не відповісти на ту допись, яка появилася в 110-тім числі „Народної Волі" (з 22. вересня б. р.), п. з. „Великі Літери". Як би ту допись підписав був „Малий емігрант", то ніхто був би йому не подивувався, бо, звісно, що які літа, такий розум — тай така стаття. А то — на жаль — підписався „Старий емігрант", котрий торочить, що джерзисітська „Свобода" і її посестра, філядельфійська „Америка" так воювали грубими літерами Французів, Англійців і Москалів, що Гінденбурґ не мав що робити, лиш підкручував вуси. Сама „Свобода" — каже „старий емігрант" — вибила десятки міліонів Москалів за один рік (чому пан „старий емігрант" не порахував, кілько вибила „Америка" з Філядельфії, тай кілько було всіх разом?). Мене дивує, де був тоді „старий емігрант", як „Народна Воля" подавала на своїх стовпцях ріжні воєнні звіти (теж великими буквами) і таксамо нотувала усе те, що тут приходило з усяких воєнних кватир... Але то мабуть — після звісної польської рецепти — „цо іннеґо". З сього видно як на долоні, що „старий емігрант" з „Народної Волі" є на польськім хлібі, коли він у своїй арґументації послугується польськими засадами.

Каже далі „старий емігрант", що „Свобода" крім кривди і за макове зерно нічого не зробила для добра українського народу. Коби „Народна Воля" хоть десяту часть сего зробила, то певно, що українська справа стояла би днесь не так, як стоїть тепер.

Рад би я знати, відки „старий емігрант" набрав того переконання, що „Народна Воля" се одинока українська часопись. Коли би воно дійсно так було, то ся „українська" часопись змінила би свій напрям і служилаб українському народови, а не чужим інтересам.

Позір, Громадяни! Не слухайте таких „старих емігрантів", а беріться до народної праці, до якої взивають нас наші браття і сестри з нашої рідної землі. Вони кличуть з розпукою: Скликайте віча! Купуйте бонди! Складайте жертви, а тим побєте своїх ворогів і своїх крикунів, ляцьких наємників та жидівських підлизників!" Громадо! До праці берімся, а на всяких „старих емігрантів" з „Народної Волі" ані трошки не дивімся.

Д. Рубаха,
член 20. відділу У. Н. С.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 23. жовтня, в гали Укр. Громади під ч. 610 Савт Америкен стр. На порядку нарад є богато важних справ до полагодження. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — І. Сорока, предс.; В. Скольський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 1-шій годині пополудни в неділю, 23. жовтня, в гали церковній при ул. Оклей і Райс. На порядку нарад будуть важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Н. Гурей, предс.; М. Турко, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, подає до відома своїм членам, що мітінґ відбудеться в неділю, 23. жовтня, в гали церковній при 7-мій ул. Обовязком кождого члена явитися на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Котрий член не явиться, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — П. Короташ, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 23. жовтня, в гали церковній під ч. 107 ул. Сема і Карсон. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. — Г. Ревть, предс.; С. Войтович, секр.

АКРОН, О. Бр. Сошествія св. Духа, від. 295, повідомляє своїх членів, що на звичайнім місячнім мітінґу, 16. жовтня с. р., ухвалено одноголосно, що котрий член не явиться на мітінґ і не заплатить своєї належитости (місячного), то буде суспендований після статута. Коли не зголоситься до 30 днів і не виплатить залеглости, то буде виключений. Члени, довгуючі більше як місяць, і ті, котрі за сей місяць не платили, як не виповнять сего до 23. с. м., то є до слідуючої неділі, будуть суспендовані. Проситься членів до сеї ухвали застосуватись, аби не було непорозуміння. — П. Стаєншин, предс.; А. Цепко, кас.; Г. Мончак, секр.

ПОДЯКА.

Дня 16-го жовтня с. р. відбувся у нас в Перт Амбою величавий концерт на дохід сиротинця. В імени громади нашої почуваємося до милого обовязку зложити на сім місци сердечну нашу подяку Впр. о. Кан. Левицькому з Пассайк за Їх заходи і прекрасну промову на концерті, Вп. о. проф. Едельманови, знаному дірігентови музики, як також всім членам банди пассайської. Також нашому місцевому хорови і учителеви п. Грабарови.

о. Чаплинський, Іван Ваверчак, з. пр., **Іван Гелета,** кас., **Юрій Левків,** секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".